

ارزیابی میزان کاربرد صحیح اسپری‌های استنشاقی توسط سالمندان مبتلا به بیماری‌های انسدادی مزمن تنفسی و آسم

مرضیه خاتونی^۱، فاطمه سمیعی سبینی^۱، مریم مومنی^۱، فریبا عبدالهی^{۲*}، شقایق موسوی^۲

(۱) دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران

(۲) کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران

چکیده:

بیماری انسدادی مزمن ریه حالتی است که مشخصه آن محدودیت جریان هوا بوده و بطور کامل برگشت‌پذیر نیست. اسپری‌های استنشاقی رایج‌ترین داروهای تجویز شده در این نوع بیماری هستند که استفاده‌ی نامناسب آن‌ها توسط بیماران منجر به کاهش اثربخشی برآیندهای درمان استنشاقی می‌گردد. هدف این مطالعه تعیین میزان کاربرد صحیح اسپری‌های استنشاقی توسط سالمندان مبتلا به بیماری‌های انسدادی مزمن تنفسی و آسم می‌باشد. در این مطالعه مقطعی ۱۵۰ بیمار سالمند مبتلا به آسم و بیماری انسدادی مزمن ریه به روش نمونه‌گیری آسان از بیمارستان‌های آموزشی درمانی ولایت و بوعلی سینای شهرستان قزوین انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده پرسشنامه حاوی اطلاعات جمعیت‌شناختی و بالینی و چک لیست استاندارد کاربرد صحیح اسپری‌های استنشاقی بود. میزان کاربرد صحیح داروها پس از مشاهده توسط چک لیست از صفر تا ۱۶ امتیازدهی گردید. نتایج این مطالعه نشان داد که کلیه بیماران شرکت کننده در این پژوهش (با میانگین سنی 74.44 ± 7.73 ، مرد 64.1% و 79.3% دارای تحصیلات ابتدایی) اسپری‌های استنشاقی را به صورت نادرست بکار می‌بردند بطوری که صد در صد بیماران ($n=150$) حداقل در انجام یکی از مراحل دارای اشتباه بودند. میانگین امتیاز بیماران در کاربرد اسپری 9.42 ± 2.67 بود. کمترین مهارت مربوط به شستن دهان بعد از استفاده از اسپری ($1/3$ درصد) برآورد شد. سایر مهارت‌هایی که به طرز صحیح انجام شد شامل بازدم عمیق قبل از استنشاق ($18/7$ درصد)، صبر کردن به مدت یک دقیقه قبل از عمل بعدی ($28/7$ درصد)، حبس نفس به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه (34 درصد)، بازدم آرام از طریق دهان بعد از استنشاق (34 درصد)، خارج کردن اسپری همزمان با حبس نفس ($47/3$ درصد)، ادامه عمل دم به مدت ۵-۳ ثانیه ($51/3$ درصد) بود. ارتباط مثبت و معنادار بین دریافت آموزش قبلی توسط افراد و عملکرد آنها در کاربرد اسپری ($P \leq 0.01$) وجود داشت. بین سایر متغیرها و عملکرد فرد در کاربرد اسپری ارتباط معناداری مشاهده نشد. نتایج مطالعه حاضر نشان داد که اکثر سالمندان حداقل یکی از مراحل کاربرد اسپری استنشاقی را بصورت نادرست انجام می‌دهند. با توجه به اینکه عدم انجام صحیح حتی یک مرحله از مراحل کاربرد صحیح اسپری استنشاقی می‌تواند به میزان زیادی اثربخشی داروهای استنشاقی را کاهش دهد ضروری است که به منظور بهبود عملکرد سالمندان در استفاده از این دسته داروها آموزش کافی در ارتباط با نحوه صحیح کاربرد داروها توسط کادر درمانی ارائه گردد.

کلمات کلیدی: اسپری استنشاقی، سالمندان، آسم، بیماری مزمن تنفسی، کاربرد صحیح

* نویسنده مسئول:

فریبا عبدالهی، دانشجوی کارشناسی پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران، پست الکترونیک: faribaabdollahi93@gmail.com